

17
1.
2.
3.
11
1
2
3.
4.
5.

1770.

Hg. 23

17345

DISSERTATIO HISTORICO - POLITICA,
DE

**CONCORDATIS NA-
TIONIS GERMANICÆ,**

QVAM

AVSPICIIS

SERENISSIMI PRINCIPIS AC DOMINI

DOMINI FRIDERICI

HASSIÆ LANDGRAVII, RELIQ.

ACADEMIÆ

RECTORIS MAGNIFICENTISSIMI,

PRÆSIDE

IOH. ADOLPH. HARTMANNO

HIST. ET ELOQ. PROFESSORE,

IN PHILOSOPHORVM AVDITORIO

PLACIDÆ DD. COMMILITONVM DISQVISIONI

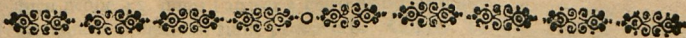
AD DIEM XXV. SEPTEMBRIS MDCCXXXIV.

PROPONET

IOH. IVST. CHRISTOPH. KVCHENBECKER,

S. TH. & H. C. CARLSHAVIA - HASSVS,

AVCTOR & RESPONDENS.

MARBVrgi CATTORVM,

TYPIs PHILIPPI CASIMIRI MÜLLERI, ACAD. TYPOGR. ET BIBLIOP.

DISSERTATIO HISTORICO-POLITICA
DE
CONCORDATIIS NA-
TIONIS GERMANICAE

AVSPICIS
SERENISSIMI PRINCIPIS AC DOMINI
DOMINI FRIDERICI
HASSIAE LANDGRAVI, REXIS
ACADEMIAE
RECTORIS MAGNIFICENTISSIMI,

PRÆSIDIS
IOH. ADOLPH. HARTMANNO
Hist. et Lit. Professori,
et PHILOSOPHOVM AVDITORIO

PLACITO DE COMMUNIONIS DISSOLUTIONE
AD DIEM XXV. SEPTEMBRIS MDCCXXIV.
PÆPONENTI
IOH. IVST. CHRISTOPH. KUCHENBECKER
S. T. H. C. C. Landgravi - H. C. R. S.
CTOR & RESPONDENS

—————
M. L. N. G. I. C. T. O. R. N. I.
Joh. Philipp. Kammerm. Müller, Acad. Typogr. et Bibliogr.

§. I.

Uanquam Romani Pontifices scriptis
semper oreque se CHRISTI *Vicarios*
& PETRI Apostoli *successores*, imo
servos servorum Dei professi sint, rei-
psa tamen & factis longe aliud docuif-
se sunt visi; tantum enim abest, ut reg-
ulam Christi & exemplum ejus, quod

non debeant imperare fratribus, a) quodque *regnum ejus*
non sit de hoc mundo, b) & admonitionem Petri (quem
primum) sed erronee *c)* faciunt Pontificem. *non turpiter*
affectantes lucrum neque dominantes Cleris d) observent,
ut potius contraria omnia agere, certissimus sit Roma-
norum Pontificum character.

§. II. Statim enim post CONSTANTINI M.
mortem dominari Cleris, & reliquos Episcopos præcedere,
mox majora spirare, & EPISCOPI UNIVERSALIS axioma
tota voluntate ambire cœperunt, quod ipsum tandem
Bonifacio III. a PHOCA Regicida ex odio contra Cyria-
cum Episcopum Constantinopolitanum, qui ipfius ty-
ranni-

A 2

a) Luc. XXII. 26. b) Joh. XVIII. 36. c) Etsi enim cum Balu-
zio concedere velimus, Petrum imperante Nerone Roman venisse;
ibique miraculis aliquot patris martyrio affectum fuisse, ex eo ta-
men neque 25. annos Papatus a Petro gesti exculpsit, neque eum
Romanum Pontificem fuisse probaverit. Confer, Weifman, H. E.
p. 35. & seq. d) 1 Petr. V. 2. & 3.

rannidium improbens eum coronare volebat, in *rannium* Coronationis a Bonifacio impetratæ, concessum est. e)

§. III. Post tempora vero CAROLI M. largis IMPERATORUM donationibus & concessionibus opulentiores & potentiores facti, non solum lucrum redditusque suos omnibus modis augere, sed etiam singulare IMPERIUM in IMPERIO stabilire, totis viribus & sæpenu-mero horrendis mediis annisi sunt.

§. IV. Id vero non uno quasi impetu, nec aperto statim Marte, sed successu temporis variisque artibus & machinationibus factum fuisse constat; nam post CAROLI M. electionem aliquo tempore sibi ab ipso ejusque successoribus imperari passi sunt. Imperatores Episcopos constituerunt, Synodos convocarunt, & totum quasi Regimen Ecclesiasticum sine ulla reffragatione Pontificum administrarunt, imo se Paparum Judices, controversas eorum decidendo & schismata tollendo, demonstrarunt. Sic enim jussu CAROLI M. Francofurti, Wormatiæ, Parisiis, Reginoburgi Saltzburgi multisque aliis in locis Synodi celebratæ sunt, uti & Leo III. Papa, sententiam ferente CAROLO M., ab accusatione intentata absolutus est. f) Idem Carolus non solum Archiepiscopos, Episcopos & Abbates investivit, sed etiam sedem Apostolicam ordinavit. g) Postea jussu LUDOVICI PII, ut Synodos convocatas

e) Theophan. Chron. Confer. etiam Platina in Bonifacio III.
 f) Platina in Leone III. dicit, populum quidem & clerum dixisse sedem Apostolicam a nemine judicari debere; Leonem tamen id judicium expetivisse & conscensa cathedra, cum evangelio in manibus jurasse, se omnium rerum, quæ sibi objicerentur, infontem esse, g) Sigonius.
 k) Hist. Magdeb. Annal. Francorum, Platina in Gregorio IV. hoc etiam testatur & Imperatorem ideo summis laudibus effert. & clæ-
 sam suo tempore tali censura egere affirmat.

vocatas taceam, clerus reformatus, *b)* **LOTHARII I.** auctoritate **SERGIUS II.** in Pontificatu confirmatus, *i)* **LUDOVICI II.** iudicio **LEO IV.** se subiecit, *k)* & **ARNULPHUS** Imp. propria auctoritate Synodum Moguntia & paulo post Triburiam convocavit: & schisma Sergium inter & Formosum ortum, hoc confirmato illo vero rejecto, sustulit. *l)* Hinc ergo satis liquet, Imperatores haecenus Papis imperasse, non vero a Papis ullum in ipsos Imperatores usurpatum fuisse dominatum.

g. V. Cum autem sub finem Imperii **ARNULPHI**, & per totum Imperium Ludovici Infantis, Saraceni, Hungari alique populi Germaniam invaderent, Longobardi vero in Italia turbas cierent, & Ludovicus Infans, cum ob illa bella, tum ob iuventutem & socordiam *m)* Pontificum molimina impedire non posset, illi caput altius attollere, omnia superbe agere, Ecclesiam turbis implere, schismatibus populum turbare, impuris famosissimarum mulierum amoribus sedem Apostolicam occupare, *n)* Ecclesiam turbis implere, in se invicem, imo quod horribile auditu, in mortuos saevire, *o)* & ita se gerere

A 3

rere

i) Anastasius. *k)* C. Nos ff. Cauf. 2. q. 7. *Nos si incompetenter aliquid egimus, & subditis iusta legis tramitem non conservavimus, vestro ac missorum vestrorum cuncta volumus emendare iudicio; & porro; omnia negotia ita eorum legitimo terminentur examine, quatenus in posterum nihil sit, quod ab eis indiscussum vel indeterminatum remaneat.* *l)* Sigon. de reg Ital. l. 6. *m)* tunc enim temporis una cum industria Imperatorum virtus & integritas Pontificum deficiebat. Platina in Formoso. *n)* Vid. Eöschers Römisches Hübren Regiment, qui enormia eorum flagicia & nefanda facinora, ex Sigonio aliisque scriptoribus Pontificiis prolixius enarrat. *o)* Hoc imprimis testatur Platina in vita Stephani VI. his verbis: *refert Martinus, Stepha-*

tere cœperunt, ut, **PLATINA** scriptor Pontif. eorum vitia alias tegere solitus, scelera istorum enormitate motus illa graviter perstringat, *p*) imo illos, *q*) *monstra & portenta, a quibus sedes Petri ambitione & largitione occupata verius quam possessa sit*, appellare *r*) haud vereatur.

s) **VI.** Compositis interim aliquatenus Germania motibus, & externis hostibus *s*) magnam partem oppressis, **OTTO M.** ut, impotentem jam fui, Cleri animum in ordinem redigeret, & pristinam Imperatorum in omnes majestatem restitueret, præprimis vero Ecclesie confuleret, deposito impurissimo nebulone **JOHANNE XIII.** **LEONEM VIII.** elegit, eundem a factione Johannis ejectum denuo confirmavit; **BENEDICTUM V.** (qui Johanne in adulterio occiso *t*) Leoni oppositus fuerat) relegavit, *u*) & in Synodo Romana cum populo Cleroque Romano transegit, *ut omnis auctoritas eligendi*
Roma-

*Stephanum tanta rabie deserviisse, ut habito consilio corpus Formosi ex tumulo extractum Pontificali habitu spoliatum indutumque seculari sepulture laicorum mandaverit; abscessis tamen prius dextera ejus duobus digitis & in Tyberim projectis. Et de Sergio III. scribit: Formosi acta ita probavit, ut denuo ad sacros ordines eos admittere necesse fuerit, quos Formosus antea Sacerdotali ordine dignos censuerat, neque hanc quidem ignominiam mortuo intulisse contentus ejus cadaver e sepulcro tractum capitali supplicio ac si viveret afficit, corpusque ipsum in Tyberim projicit tanquam sepultura & honore humano indignum. *p*) si vero, inquit, largitione & ambitione Pontificatum quærentes, & adepti posthabito divino cultu, non secus ac sevisimi Tyranni inimicitias inter sese exercebant, suas voluptates postea securius expleturi, cum nullibi extarent, qui eorum vitia coercerent. Vid. vitam Sergii III. *q*) in Romano I. *r*) in Benedicto IV. & Christophoro I. *s*) Hungaris præsertim & Saracenis. *t*) Platina in vita ejusd. *u*) Plat. in vita ejus,*

Romanum Pontificem & ordinandi ea, quæ ad sedem Apostolicam spectant, item Episcopos constituendi Imperatori restituantur, omnis vero electio ab Imperatore non approbata irrita esset, omnesque contra agentes anathemate percutiendos esse. x) Imo hic ipse Leo VIII. Imperatori restituit terras Italicas a Papâ hactenus possessas, quamvis illæ tunc temporis a Longobardis occupatæ essent. y) Sicque jura & auctoritas Imperatoris quodammodo restaurata sunt.

§. VII. His etiam juribus ipse & sequentes Imperatores usi sunt, restituit enim ipse Johannem XIV. a se mortuo Leone VIII. electum, sed per seditionem depositum. OTTO III. eadem potestate usus Gregorium elegit, & Johannem XVIII. Anti-Papam, a tumultuante populo dein federe necatum z) deposuit.

§. VIII. Verum Pontifices non diu in officio erga Imperatores perstiterunt, bellis enim variis Germaniam affligentibus, cum Imperatores HENRICUS II. & CONRADUS SALICUS Italia non adeo invigilare possent, maximum schisma Benedictum inter IX. Sylvestrum III. & Gregorium VI. exortum est; eo enim, verba sunt PLATINÆ, a) tum Pontificatus pervenerat, ut qui plus largitione, ambitione, non dico sanctitate vitæ & doctrina valeret, is tantummodo dignitatis gradum, bonis rejeclis & oppressis obtineret, cui tandem malo Henricus III. sua auctoritate finem dedit, electo Clemente II. Damaso, Leone IX. & Victore II. b) sicque jus Imperatoris conservavit & ultimus Imperatorum Pontificum vesaniam repressit.

§. IX.

x) Decret. distinct. 63. y) Crantzii Saxon. l. IV. cap. 10. z) Crantzii Saxon. l. IV. c. 24. a) in Sylvest. III. b) Platina, Aven. Crantz.

§. IX. Hoc enim satis functo cum Henricus IV. admodum juvenis ad Imperium pervenisset, & initio, quod bona educatione careret, inordinatius vixisset. Pontifices, hac occasione arrepta, maximas in Germania turbas excitarunt, Imperatorem, prætextu Simonia (quæ si Pontificiorum ipsorum verbis uti licet, juris humani ad summum appellari poterat, & Pontificum dispensationi nunc etiam subest) cum de jure suo in Episcopos nil cedere vellet, sæpius excommunicarunt, variis artibus eum exagitarunt, & cum aperta vi eum evertere non possent, detestando facinore, filiis ejus propriis contra ipsum excitatis, Imperio eum nefarie & proditorie spoliarunt. Primus, qui talia ausus est, fuit Gregorius VII., homo ad artes politicas fictus & factus, qui cum per vim & fraudem sedem Pontificiam occupasset, Imperatorem nulla in Synodo accusatum excommunicavit, multa que nefanda, quæ enumerare longum esset, perpetravit. c). Hæc vero & alia sequentium Pontificum contra hunc Henricum molimina sigillatim enumerare mei jam non est instituti, quoniam Viri doctissimi *CELEBERRIMUS DITHMARUS* in vita *GREGORII VII.*, & *CLARISSIMUS BN. PRÆSES* in *VITIS* sequentium aliquot *PONTIFICUM* iis de rebus plura scripsere, quorum laboribus aliquid addere supervacaneum existimo.

§. X. Hæc quidem turbæ abdicatione & morte *HENRICI IV.* aliquantulum sopita videbantur, sed paulo post sub *HENRICO V.* recruderunt. Cum enim Papa *PASCHALIS II.* jura imperii sibi vindicaret, transactionem cum Imperatore summa cum libertate factam & ad Imperii salutem, pacemque, multa cum sapientia

c) Vita Gregorii VII. a Card. Bennone descripta, Abbas Ursip.

piencia directam ipse violaret, ab Imperatore ad pactum solenne compulsus est, quo ipse Papa jurejurando confirmavit, *Jus investiture Sacerdotum cum annulo & baculo Imperatori liberum esse debere*, atque in hujus rei testimonium hostiam consecratam fregit, unamque partem ipse sumsit, alteram vero Imperatori dedit, diris hisce verbis subjunctis: *sicuti pars hæc vivifici corporis Christi divisa est, ita divisus sit a regno Christi, qui pactum hoc violare tentaverit*: Sed bonus iste Papa, abeunte vix Imperatore se statim legitimum & quasi primogenitum filium patris mendacii demonstravit, quoniam omnia illa pacta horrendis imprecationibus firmata, quæ servaturum sese simularat, ipse per alios, & in publicis conventibus & in privatis occasionebus, rescidit, damnavit, & ipsum Imperatorem excommunicavit: demum, sui quasi incertus, cum nova pactione rem se compositurum simularat, & ut redeuntem in Italiam sibi que minitantem HENRICUM V. placatum nancisceretur, eum ab excommunicatione liberaret; efflavit animam. d)

§. XI. Successores ipsius vestigia ejus fideliter presserunt, suisque machinationibus HENRICUM V. eo compulerunt, ut tandem Calixto II. jus eligendi & confirmandi Episcopos, atque ita etiam eligendi & confirmandi Papam, quo Germanorum Reges a Carolo M. hæctenus usi fuerant, cederet, ita tamen ut Episcopi Regalia ab Imperatore acciperent, e) quæ concessio Pontificibus ad omnem nequitiam libere perpetrandam, latissimum & amplissimum patefecit campum, ut deinde ni-

B

hil

d) De his omnibus confer. Abbas Ursp. Aventinus & Clar. D. Basid. Vita Paschalis II. Gelasii II. & Calixti II. e) Ursp. Sigebert, Friling. c. 16.

hil plane intentatum relinquerent, maximas in Ecclesia turbas per creberrima schismata f) darent, per aliquod tempus libere in Episcopos dominantes, quos vellent, constituerent, vel rejicerent, ipsum IMPERIUM ROMANUM, beneficium, a Papis REGIBUS Germania collatum, jaclarent & Imperatorem Vasallum Papæ dicerent; imo quod detestandam eorum superbiam & arrogantiam abunde testatur, LOTHARIUM II. coram PAPA in genua procidentem & quasi homagium præstantem in Laterano palatio depinxissent, g) adscriptisque hæc versiculis:

*Rex venit ante fores, jurans prius urbis honores,
Post homo h) fit Papæ, sumit quo dante Coronam.*
Imperatoris dignitatem, non a Papis, sed jure armorum i), jure cessionis ab IRENE Imperatrice, k) ejusque successore Nicephoro, & denique jure Electionis a S. P. Q. R. acceptam l) & a CAROLO M. partam, feudum Pontificis

f) Quibus Imperator, quoniam jure confirmandi Papam cesserat, mederi non poterat. g) Crantzii Metrop. L. V. c. 35. h) id est Vasallus. i) Devicto nempe Desiderio Longobardorum Rege, Confer. Sigon. l. 3. de reg. Ital. k) Illa enim missis legatis ad Carolum M. ipsi totum Occidentis Imperium concessit, Crantzii etiam Saxon. Lib. II. cap. 18. testatur: *Irenem coronato in Imperatorem Carolo oratores ad ipsum misisse, & pacem cum eo fecisse, Nicephorum etiam fœdera illa confirmasse.* l) Sigebertus his verbis illud testatur: *Romani qui ab Imperatore Constantinopolitano jam dudum desciverant, nunc accepta occasionis opportunitate, quia mulier excoecato Imperatore Constantino, filio suo, eis imperabat, unanimi omnium consensu, Carolo Regi Imperatoris laudes acclamant, eumque per manus Leonis Papa coronant, CÆSAREM & AUGUSTUM appellant, PIPINUM vero ejus filium REGEM ITALIÆ ordinatum collaudant; Aventinus, Marianus Scotus & Onuphrius idem fecerunt affirmant;*

ficus facere vellent, qui tamen nullum plane jus in Imperium habuerunt. IMPERATOR FRIDERICUS I. machinationibus Papparum, quoniam illi pomceria sua semper proferre conabantur, obviam ire constituit.

§. XII. Ideoque non solum nova hæc Papæ postulata rejecit, & quoniam Pontifices nunquam contenti semper majora postulabant, sed Imperatoris dignitatem labefactare conabantur, etiam acta Henrici V. utpote Imperatoris dignitati contraria, rescidit; imprimis vero Adrianum IV. reprehendit, quod Imperium beneficium Pontificis dixisset, & exercitu ipsum castigaturus contra eum contendit, qui vero sibi metuens, verba illa longe aliter ac usu recepta erant explicavit, & coronationem Imperatoris tamen beneficium esse sustinuit, m) sicque pax restituta ad brevè tempus duravit, paulo post a Papa precio corrupto n) violata, & quod ille homagium ab Episcopis Italia Imperatori præstandum esse nollet, Imperator ab ipso excommunicatus est, quæ tamen turbæ interveniente (Adriani, musca suffocati o) morte, interruptæ quidem, non vero penitus sublata sunt.

B. 2 §. XIII.

m) Funccii Chronol. n) Ita enim de eo scribit Abbas Urspergensis: *Et tempore conspiratio facta est contra Imperatorem, ut asserit quidam scriptor Cremonensis, idemque testatur, hæc se audivisse, a viris probatissimis & veracissimis & valde religiosis, Mediolanensibus & Brixienibus, qui se huic conspirationi interfuisse dixerunt, in qua conjuratione se adstrinxerunt maxima pars Cardinalium sedis Apostolicæ; Wilhelmus quoque Rex Sicilia, & pene universæ civitates Italia, cum multis Baronibus & viris potentibus, dataque est immensâ pecunia Domino Hadriano Papa, ut ipse Imperatorem excommunicaret. p. 301. o) Confer. Ursp. p. 302. qui subitaneam & plane extraordinariam Adriani mortem, speciali Dei judicio adscribere non veretur.*

§. XIII. Cum enim duo simul Pontifices a Cardinalibus eligerentur, & Imperator pro antiquo jure, ut schisma tolleretur, utrumque ad se venire juberet, ut a prudentibus viris addisceret, cui electo potius obedire deberet; Victor II. ad Imperatorem venit, Alexander vero III. accedere contempsit, tunc a plurimis Episcopis, reprobato Alexandro, Victor verus Ecclesie Romanæ præful judicatus, p) & ab Imperatore confirmatus est. q) Quamobrem Alexander Anti-Papa & Imperatorem & Papam excommunicavit, r) & seditione facta varios in Imperatorem populos concitavit, victus sæpe & fugatus tandem ope Classis Venetorum, Imperatoris classem vicit, unde Imperator, ne Saraceni res Christianas in Asia penitus deleverent, pacem cum eo fecit, ipsumque legitimum Papam agnovit, quem tamen perfide cum eo egisse, ipsumque in Asia contra Saracenos militantem, Sultano prodidisse aliqui scribunt. s) Egregius scilicet rei Christianæ defensor.

§. XIV. Interim aliquandiu pax Imperium inter & Sacerdotium fuit, donec Otto IV. ademptas ab Imperio provincias, a Papis possessas, eidem rursus asserere vellet, tum enim Innocentius III. maximas contra eundem turbas excitavit, & excommunicatum t) per Principes Germaniæ, Imperio dejecit, u) & Fridericum II. coronavit. Cum vero nec hic omnes Italiæ provincias, quocunque titulo a Papa occupatas, ipsi relinquere, nec expeditionem in Asiam statim inire vellet, sapius ab illo excommunicatus,

p) Videatur Abbas Ursi, p. 303. q) Platina in Alexandro III. r) Platina. s) Hedionis hist. E. A. L. F. Funccii Chronolog. t) Hoc etiam Platina testatur, sed jure factum affirmat. u) Trithemius Chron.

tus, x) variis modis exagitatus, multisque contra eum excitatis hostibus Germania & Italia bellis misere dilacerta fuit, y) quæ turbæ etiam sub filio ejus CONRADO perdurarunt, donec tandem post mortem Conradini, Neapoli scelesto, quod non pauci memorant z) CLEMENS IV. consilio occisi, in interregno, ubi nomen tantum Imperatorum erat, abruptæ sunt, Papis interim pro libidine grassantibus & varia ratione ambitionem dominantumque suum stabilientibus.

§. XV. Unum saltem ut adducamus exemplum, Bonifacius VIII. circa hæc tempora sedem Pontificiam fraude occupavit, Imperium supra omnes Principes sibi arrogavit, omnia arroganter & ambitiose egit, & denique Jubilæum corradendis divitiis instituit. a)

§. XVI. Tacentibus tamen ad ea Imperatoribus pax perduravit ad tempora usque Ludovici Bavari, cum enim is a quatuor Electoribus electus, b) Fridericum Austriacum a tribus electum æmulum haberet, Papa Johannes XXIII. cum præter jus & fas c) excommunicavit, & bellis, quæ amica compositione finire potuissent, fomitem subministravit, unde tota Germania bellis misc-

B 3

re va-

x) Annales Suev. Trithem. Ursp. varia contra hunc Imp. Paparum molimina describit, ipsumque injuste excommunicatum profertur, inter alia dicit Gregorium nonum, *tanquam superbum, excommunicasse Ludovicum, pro causis frivolis & falsis, & postposito omni ordine judicario* p. 336. y) vid. Paraleip. ad Abbatem Urspergensem. z) Crantz. iisdem in Paraleipomenis p. 12. Chron. Carionis. a) vid. Platina in vita Bonifacii VIII. qui meritis cum laudibus extollit. b) Paraleip. ad Ursp. ubi tota Ludovici cum Papis controversia describitur. c) Prætextu quod absque auctoritate Romanæ sedis se Imperatorem gessisset. vid. Platina in Clemente V. & Johanne XXIII.

re vastata fuit, ut interim Pontifices in Italia eo liberius
 dominantur. Imperium Germanicum debilitarent, suam
 vero potentiam in dies auferent; successores Johannis ex-
 communicationem contra Ludovicum confirmarunt; &
 CLEMENS VI. eo vesania progressus esse dicitur, ut a-
 perte pronunciaverit neminem legitimum esse posse Im-
 peratorem, nisi Imperium a Papa tanquam feudum acci-
 peret, sique haud secus ac tentator ille *d)* regna mundi,
 in qua tamen nullum jus habebat, se possidere, & cuiuscun-
 que veller, dare posse iactavit; sed hoc Pontificis decre-
 tum a Principibus rejectum est. *e)* Interim tamen Pon-
 tifices anno 1346. Imperatorem denuo diris omnibus devo-
 vit, variisque artibus & minis aliquot Germaniae Principes
 per novum Archiepiscopum Moguntinum *f)* eo compul-
 sit, ut Carolum, Bohemiae Regis filium, contra Ludovi-
 cum eligerent: quae tamen electio in conventu Spirensi
 paulo post ab Imperatore Ludovico convocato, a plurimis
 Germaniae Statibus improbata est; Ludovicus vero Imp-
 erii axioma ad mortem usque, anno 1347, secutam turbis-
 que finem dantem, retinuit. *g)*

§. XVII. Imperante vero Carolo IV. Bohemo-
 rum Rege & filio eius Wenceslao, cum neuter res Imperii
 Germanici admodum curaret, nec artibus Paparum pro
 virili resisteret, praepriis vero Carolus ipsis, omnia con-
 cederet, *b)* ipsi dominatum suum latius extenderunt, se-
 dem, quam vocant Apostolicam, per vim & fraudem oc-
 cupa-

d) Matth. IV. *e)* In conventu Francofurtensi, 1343. celebrato.
 vid. constit. Imperii. *f)* Papa enim hunc, deposito quod Impera-
 tori adhereret priore, nuper Archiep. fecerat. Confer Paraleip. ad
 Ursip. *g)* De his omnibus vid. Const. Imp. Aventinus, Tritheimi-
 us, Platina & Onuphrius. *b)* Chron. Carionis.

cuparunt, creberrima & quasi continua schismata fecerunt, i) variisque machinationibus avaritiam & dominandi cupidinem explere studuerunt. Bonifacius enim IX. homo dolosus & avarus, primus omnium annatarum k) tributum constituit, l) multis exactionibus Episcopos reliquosque Clericos vexavit, indulgentias infinitas publicavit, omniaque media pecunias conquirendi; & inextinguibilem auri sitim aliquo modo sedandi adhibuit; *Interim summus Pontifex, verba sunt Crantzii m) gratias & indulgentias fecit mandatas, & quam facile dedit, tam facile revocavit, fabulas excitans in orbe Christiano, quod*
auro

i) Vid. Platina in Urbano VI. & Innocentio VII. k) Annata dicitur ab annato, quod scriptores barbari dicunt id, quod unius anni est, aut annum unum arctus habet, ut oves annatae. Confer. Polydorus Virgilius de invent. rerum l. 2. c. 2. Strauch. dissert. extor. dissert. V. §. 17. Hic vero vox annatarum accipitur pro stipendio ejus anni quo sedes aliqua Clericalis, vel etiam beneficium & uti vocant praebenda (*Præbende*) vacabat, cujus medietas sedi Pontificiae penditur. Illud vero stipendium ex jure antiquo erat fisci Imperatoris. l) Platina in Bonifacio IX. unde cum ad Wenceslaum epistola & gravamina universitatum desiderantium Ecclesiae reformationem, deferrentur, edictum Wenceslai prodit, quod Goldastus ex edito libello Ulrici Hutteni de schismate extinguendo & vera Ecclesiastica libertate asserenda; transtulit in Tom. II. Constitut. Imperii ad annum 1396. in Gallia 1406. die 18. Febr. in generali parlamento decretum, annatas & primitias proventuum e Regno Gallia non exportandas, & si ob id Papa aliquos excommunicare velit, eos hoc ipso decreto ab excommunicatione esse absolutos. Confer. Goldast. Tom. III. Constit. Imp. p. 410. & seq. Maimbourg L. 3. histoire de grand schisme d' Occident: idem decretum est in Senatus Consulto Parlamenti sub nomine Caroli VI. Regis Franciae, contra abusus annatarum aliarumque usurpationum Benedicti, in sua obedientia dicti XIII. die 11. Septemb. 1406. m) Metrop. L. XL c. 10.

auro expleri non possit, & a multis Apostolica sedes in contentum venit, nonnullis ad neutralitatem inclinantibus, aliis etiam justificare cupientibus causam Pontificum in Avinionem, quod Urbanus de crudelitate, Bonifacius de avaritia, insigniter notaretur. Et alibi: n) Liberalis ferebatur Bonifacius IX. ad faciendam gratiam supplicantibus, ideo crebrae fiebant Episcoporum translationes, o) crebrae indulgentiarum collationes, usque ad fastidium cordatorum virorum, aliquid facere cogebatur praeter consuetudinem, ut in schismate tunc currente partes sibi faceret ampliores; sed non erat in eo finis, quoniam continuatum est post illum.

§. XVIII. Horum malorum cum non esset finis, sed piscatores Romani retia sua, non ad capiendos homines eosque convertendos, sed nummos aureos conquiendos, in dies laxarent, p) schisma longo tempore alerent; q) Itali Gallos & hi vicissim Italos anathemate ferirent; Episcopi cura rerum spiritualium abjecta, secularia tantum tractarent, varia bella ex mera ambitione & avaritia gererent, r) & ita Ecclesiam miris modis turbarent; Sigismundus Imperator peragrata Italia, Gallia, Hispania & Anglia, orbis Christiani Principibus persuasit, ut concilium Constantiense, litibus hisce componendis, motibus Bohemicis sedandis, rebusque Christianis in certum ordinem redigendis indiceretur, s) quo anno 1414. incepto tres quidem Papae, Johannes nimirum XXIV., Gregorius XII. & Benedictus XIII. a suis vocatus, vel depositi, vel se ipsos

n) ib. c. 3. passim etiam ejus avaritiam perstringit, quae omnia recensere non est opus. o) Nimirum annata eo frequentiores essent. p) Crantz, Metrop. L. XI. c. 24. q) Platina. r) Crantz, Metrop. passim. s) Crantzius Saxon. L. X. c. 29.

se ipsos abdicare compulsi ¹⁾ Hussus & Hieronymus præ-
textu hæreseos combusti ²⁾ vitia vero cleri, protefante
frustra natione Germanica ³⁾ nequaquam emendata
sunt.

§. XIX. Martino enim V. contra voluntatem
nationis Germanicæ ante reformationem Cleri electo, cum
Imperator eundem urgeret; *ut in concilio de componendis
moribus, nimia licentia labefactatis, tam Laicorum quam
Clericorum ageretur.* Is vero dolorem ulceris inveterati,
si tangeretur, metuens, rem hanc, ut ipse dicebat maxi-
mi momenti, variis excusationibus procrastinavit: *rem ni-
mirum consilio & maturitate egere, quoniam quæque pro-
vincia habeat suos mores suosque sensus, quæ sine perturba-
tione subito tolli non possent.* Concilium itaque Con-
stantiense dissolvit; aliud vero post quinquennium habend-
um pronunciavit, quod iterum in septennium, mox
in decennium distulit, quo elapso illud Papiæ celebra-
ndum indixit, ob ingruentem vero pestem Senas transtulit,
sed variis sub prætextibus iterum dissolvit, & Basileam fu-
turo Concilio in sequens septennium elegit, quo fere cla-
pso ipse decessit. ⁴⁾

§. XX. Mortuo Martino Eugenius IV. in eius lo-
cum electus, Concilium loco, a Martino electo, ut indi-
ceret.

¹⁾ Plat. acta Conc. T. VIII. p. 843. ²⁾ Æn. Sylv. & passim
hist. Bohem. p. 105. opp. omnium. ³⁾ Nationem Germanicam,
reformationem Cleri, ante electionem novi pontificis urfisse confir-
matur ex MS. Romano edito a D. Schelstrate, ubi inter alia legitur; Car-
dinales insistebant accelerationi electionis, Rex & natio Germanica
quod reformatio præcederet. confer Acta Conc. Tom. VIII. p. 854.
protestatio nationis Germanicæ legitur ibid. p. 852. seq. ⁴⁾ Platina
in Martino V. Acta conciliorum, Chron. Carionis.

ceret, ab Imperatore compulsus fuit, z) ut in eo constantius de turbis in Imperio & Ecclesia grassantibus ageretur. Quod Concilium Eugenius etiam bullis suis confirmavit, a) & Juliano Cardinali, bulla etiam a Martino V. instructo, b) Concilium illud dirigendi potestatem dedit c) decretum itaque primo in eo est, quod Concilium in rebus fidei & schismatis sit supra papam d) quod etiam usus priorum temporum testatur, quoniam aliquot papæ a conciliis depositi sunt, idque paulo ante tribus illis schismaticis e) in Concilio Constantiniensi accidit, quam tamen depositionem sequentes papæ suo consensu, vel saltem tacito assensu probarunt, sicque Concilium supra papam esse, re ipsa falsi sunt. f)

§. XXI. His vero decretis statim se opponebat Eugenius, & Concilium dissolvere meditabatur, sed Concilium papam aliquoties admonebat, ne Ecclesiam novis impleret turbis & dissolutionem nullatenus fieri posse contendebat, g) cum igitur papa aliud Concilium Bononiæ celebrare vellet, patres statuerunt unicam tantum eodem tempore esse debere Concilium: Basileense vero esse legitimum, quoniam a duobus papis confirmatum & legitime congregatum sit, ideoque non licere, ut aliud illo nondum finito congregaretur. h) quod vero pontifex nihilominus in sua sententia peristeret, ipse gravissime accusatus & a Concilio ut causam diceret aliquoties citatus est. i)

§. XXII.

z) Aneas Sylv. hist. Bohem. c. 49. scribit Sigismundum Imperatorem, Bohemis scripsisse sua opera Concilium Basileæ ceptum esse, se eos hortari, ut eo proficiscantur & c. a) Act. Conc. Tom. VIII. p. 1113. seq. b) Vid. literæ Cardinalis Juliani ad Eugenium, apud Aneam Sylv. p. 66. Act. Conc. Tom. VIII. p. 1112. c) ibid. d) Acta Conc. Tom. VIII. p. 1121. e) Vid. §. 17. f) Confer lit. a Juliano Cardinali ad Eugenium scripta. Ann. Syl. p. 79. g) Act. Conc. T. VIII. p. 1123. h) Ibid. p. 1142. i) Ibid. 1146. 1152. & seq.

alio §. XXII. Interim sessionibus continuatis decreverunt patres: quod electio & confirmatio Clericorum, Episcoporum, & Prælatorum non per pontificem, sed per ordinarium patronum fieri debeat. & ut unaquæque Ecclesia, collegium, conventus, sibi eligat prælatum, exceptis quas interris, Romane Ecclesie, ratione directi sive utilitatis Domini, mediate vel immediate subiectis, fieri contingat, & contra hoc decretum papa nihil attentet, nisi ex magna & rationabili causa & evidenti, in literis Apostolicis specialiter exprimenda. k) Præterea decretum est, ne confirmatores sub quovis prætextu pretium a confirmando accipiant, sed notariis tantum pro ratione laboris aliquid detur; pontificem vero hortatur SINODUS, ut pro confirmatione eorum electionum, quas ad eum deferri contigerit, nil penitus accipiat, si seus faciendo Ecclesiam scandalizet, futuro deferatur Concilio, Annatas vero sive medios fructus primi anni vacantis officii clericalis capiat ad sustentationem sui & Cardinalium, donec aliter a Concilio provisum fuerit: cum autem papa decretis Concilii nondum pareret, iterum ab ipso Concilio accusatus, iterumque citatus l) fuit.

§. XXIII. Ille vero citationem hanc parum, vel nihil moratus, spretisque omnibus Basileensium minis sententiam suam nequaquam mutavit, illi tamen sessiones continuarunt, papam denuo citarunt, ipsique formulam adhesionis m) præscripserunt: his tandem rationibus, uti & Sigismundi Imperatoris compellatione n) motus,

C 2

Papa

k) Ibid. pag. 1157. seq. l) Ibid. pag. 1159. seq. m) Quæ videri potest in Actis Conc. T. VIII. pag. 1168. n) Grantz. Saxon. l. XI. c. 21. ita scribit: SIGISMUNDUS IMP. interim non cessavit apud pontificem instare ut Sacro Concilio auctoritatem impertiretur, revocans translationem, perfectique, ut papa datis desuper literis translationem cassaret, & Basileensi auctoritatem redderet.

Papa Eugenius, Concilium Basileense legitimum, declaravit, translationem vel dissolutionem ejus (*ut AUCTORUM ILLORUM* *Mutar verbo*) cassavit, decreta ejus confirmavit, bullas autem contra illud promulgatas revocavit. o)

§. XXIV. Litteris itaque hac ratione compositis, à Concilio sessione 21. decretum est: *ne quis quicquam pro collatis beneficiis accipiat*, eadem etiam sessione *annate*, quamvis post longas altercationes abrogatæ sunt. p) His auditis, Eugenius papa legationem ad Concilium misit, & de abolitione annatarum conquestus est. (acsi illæ absolute ad sustentationem papæ requirentur, cum tamen paulo ante a Bonifacio IX. institutæ sint q) promisit tamen, si alius statueretur modus, per quem necessitatibus pontificum subveniretur, ipsum non foret annatarum abolitionem. r)

§. XXIV. Ipse interim Eugenius vir in vita varius, qui divina humanaque omnia perturbavit, s) decreta Concilii denuo violare conatus est, t) & Ferraria aliud Concilium contra basileenses convocavit; ideo vero à Basileensibus accusatus, citatus, ab officio suspensus tandemque cum respicere nollet, post varias disceptationes tanquam hæreticus & schismaticus condemnatus, dignitate pontificia privatus; Amadeus vero Sabaudia Dux per majora vota in ejus locum electus est. u)

§. XXVI. Legitimum vero fuisse Concilium Basileense, ideoque etiam ejus decreta, juxta hypothefin Romananz

o) Act. Conc. l. c. pag. 1173. seq. p) lb. p. 1196. q) Vid. §. XVI. r) Aug. patr. hist. Conc. Bas. pag. 1123. s) Verba sunt Platinae, in vita Eugenii IV. t) Confer Glafey p. 543. & seq. u) De his omnibus vid. Acta Conc. Bas. passim uti & Anea Sylv. comment. ad Conc. Basil.

manæ Ecclesiæ legitima esse, vel ex eo probatur: quoniam a tribus pontificibus, Martino, Eugenio & Felice, indictum & approbatum est; nec obstat, quod Eugenius decreta ejus rejecerit, id enim sine sufficienti ratione factum, imo infallibilitati pontificiæ derogat: bis enim eadem approbaverat, aut igitur approbationes illæ legitimæ fuerunt, vel non, si legitimæ, ergo revocari non debuerunt, si illegitimæ; tunc certe infallibilitas pontificis funditus evertitur. Qui plura hac de re scire vult, legat Æneam Sylv. comment. in Conc. Bas. præprimis vero Juliani Cardinalis literas ad Eugenium scriptas, ubi & Concilium legitimum, & supra papam esse firmissimis argumentis demonstratur. x)

§. XXVII. Approbata quoque Concilii decreta sunt a Felice II. quem legitimum fuisse pontificem, ex eo patet, quoniam teste Sylvio a plurimis Cardinalibus more solito electus, & cum deinde ab Imperatore Frederico persuasus pontificatu renunciaret, a Nicolao V. Cardinalis & legatus Germaniæ factus est, y) quod fieri nec debuisset, nec potuisset, si contra legitimum Dominum suum rebellis sedem Petri illegitime occupasset.

§. XXVIII. Germani interim nec deposito Eugenio, nec Felici à Concilio electo adhærebant, sed neutrius partis studiosi, tumultuum illorum finem expectandum decernebant, donec tandem Æneas Sylvius, occultis Eugenii artibus corruptus, Imperatori Frederico persuaderet, ut ipsum Romam mitteret, & Eugenium (quem antea sæpius oppugnaverat) legitimum pontificem agnosceret.

C ;

x) Omnia enim ipsissimis auctorum verbis allegare instituti mei ratio non permittit; solæ enim literæ Juliani Cardinalis longiores sunt integra hæc differtatione. y) Platina in Nicolao V.

sceret z) qui etiam statim Æneam gratitudinis ergo, in numerum secretariorum recepit, subdiaconum apostolicum fecit, & cum fama ferret Ecclesiam Tergestinam vacare, ipsum ejusdem Episcopum designavit a) Hinc quivis emunctioris nasi facile odorabitur, Æneam, a Papa clam eo deductum fuisse, ut Imperatori illa omnia facienda persuaderet; aliud enim Æneæ in papam meritum, quare illum repente ita promoverit, allegari non potest.

§. XXIX. Eugenius itaque ab Imperatore Friderico legitimus papa salutatus, publicis literis, Germanicæ nationi decreta Concilii Basileensis, quatenus sub Alberto Imperatore recepta erant, observandi potestatem dedit (quoniam *natio Germanica hac ratione ex plurimis gravaminibus relevari dicatur*) donec per legatum apostolicum vel per Concilium, in quo principes exhortarentur b) ne sedem apostolicam suis juribus spoliatam paterentur; aliter constitutum fuerit. c)

§. XXX. Mortuo interim Eugenio cum Nicolaus V. in ejus locum electus, excommunicationibus in Felicem ageret, is ab Imperatore eo deductus est, ut dignitate se sponte abdicaret, (quoniam nimirum cernebat tantam seditionem & tam diuturnam, Ecclesiæ Romanæ perniciosam esse) bulla etiam abdicationem illam firmaret d) sicque Nicolaus sedem pontificiam sine æmulo obtinuit.

§. XXX.

z) *Platina expressis verbis dicit Æneam industria neutralitatem sublatam esse & ut id non verbis tantum sed re ipsa appareat, Imperatorem Æneam Romam misisse qui Eugenio publice diceret & Germanos omnes in humanis divinisque, ei desinceptis obtemperaturos, Plat. in Pio III. a) Ipse hoc testatur Æneas pag. 478. Plat. in Pio III.*

b) *Hinc igitur patet, non solum Imperatorem, sed imprimis principes jus habere cum pontifice de juribus ipsius transigendi. c) Leibn. cod. jur. gent. diplom. p. 391. d) Ibid, p. 378. Cardinales tamen ab*

S. XXXI. Confirmato igitur hoc pacto, in sede pontificia Nicolao; is Legatum misit ad Imperatorem Johannem Cardinalem a Latere, qui nomine papæ de iuribus ejusdem cum natione Germanica pacifceretur. Hic itaque cum Friderico III. Imperatore *CONCORDATA NATIONIS GERMANICÆ* fecit, quorum hæc fere summa est. I. *Papam omnia officia Clericalia, cujuscunque nominis aut ordinis, sine ulla exceptione, quorum possessores in locis ultra duas dietas legales Roma non distantibus obituri sint; eorum, qui per papam sive papæ auctoritatem depositi, translati, aut quorum electio per patronos, à papis quacunque de causa cassata est, denique beneficia & officia omnium officialium Curie Romanæ, ordinationi, dispositioni & provisioni sedis pontificiæ reservaturum, non obstante quod alias certi quidam patroni jus electionis &c. habuissent.* II. *In Ecclesiis metropolitanis & cathedralibus etiam sedi pontificiæ non immediate subjectis, & in monasteriis sedi pontificiæ immediate subjectis fieri debere electiones Canonicas, quas Papa sibi intra tempus a Nicolao III. constitutum delatas confirmet &c. uti alias usitatum erat.* III. *Reliqua officia & præbendas, alternatim a papis & certis quibusdam patronis conferri solitas, si mensibus Januario Martio, Majo, Julio, Septembri & Novembri vacare incipiant. PAPA, si reliquis mensibus patroni conferant.* IV. *Annatæ seu medii fructus primi anni, de Ecclesiis Cathedralibus & monasteriis virorum duntaxat à die vacationis solvantur certæ pecuniæ in libris Camere*

oultaxa

ipso creatos in dignitate sua Nicolaus reliquit, quod ipsum Felicem legitimum fuisse pontificem confirmat. confer. Platina in Nicolao V. Accedit quod Nicolaus speciali bulla acta ejus, si non omnia saltem maximam partem confirmavit vid. Act. Conc. T. VIII, p. 1307.

taxatæ, si excessivè taxatæ sint, retaxentur; taxæ prædialis pacificæ totius vel majoris partis solvantur & pro media parte infra annum, si bis eodem anno vacaverint, semel tantum solvantur, de dignitatibus & beneficiis quibuscunque quæ auctoritate sedis pontificiæ conferuntur, de quibus providebitur, solvantur infra annum a tempore possessionis, si vero beneficia valorem 24. florenorum aureorum non excedant, annuatæ non solvantur. Curratque hæc observatio deinceps, nisi eam similiter, in novo Concilio, de consensu nationis immutari contingat. In aliis autem quæ per Eugenium IV. pro natione præfata usque ad tempus futuri Concilii permixta indulta atque decreta, & per Nicolaum confirmata fuere, in quantum illæ Concordiæ præsentis non obviant, nihil extitit immutatum. His concordatis a Fridrico Romanorum Rege & Johanne Cardinali legato subscriptum, eaque horum sigillis firmata sunt e) Principes vero nulli iis subscripserunt, & quamvis in genere in iis dicatur, consensu plurimorum principum ea facta esse, nemo tamen qui consenserit nominatur.

§. XXXII. Hæc quidem concordata (excepto articulo III.) maximam partem facta sunt inter Martinum V. & nationem Germanicam in Concilio Constantiensi, non vero eum in finem ut perpetuo vim legis obtinerent, nec per eorundem observantiam ullum jus novum Romano pontifici acquireretur, sed elapso quinquennio quilibet Ecclesia & persona facultatem haberet utendi quolibet jure suo. f)

§. XXXIII.

e) Vid. Leibnit. Cod. jur. gent. diplom. pag. 396.

f) Ibid. p. 384. & seq.

§. XXXIII. Si vero concordata illa paulo diligentius examinaverimus, facile videbimus eadem injusta & iniqua esse, nulloque modo vim legis obtinere: ut enim plurima quæ contra illa proferri possent argumenta silentio præteream, aliqua tantum in medium proferam. I. Pugnât Articulus primus cum ipso Jure Canonico & decretis pontificiis, ex iis enim notum est, *unumquemque qui præbendas & beneficia fundaverit posse sibi reservare jus patronatus*, hoc est nominandi & eligendi aliquem in locum demortui, vel depositi, vel alio translati; hoc vero jus per articulum primum concordatorum penitus infringitur: Idem articulus primus contrariatur decretis Concilii Basileensis, iis quidem, quæ Papa Eugenius IV. approbavit, nec postea ab eodem revocata leguntur. g)

§. XXXIV. Contra idem Concilium quoque impingit articulus IV. in illo enim Concilio decretum est: annatarum tributum, a Bonifacio IX. constitutum & a Pontificibus hæcenus usurpatum, penitus abolendum esse, quod etiam Eugenius, si necessitatibus pontificis alia ratione subveniretur, se permissurum promisit h) per hunc vero Concordatorum articulum, illa Concilii decreta quæ tamen alias articulis fidei æquiparari solent; violantur.

§. XXXV. Si etiam (ut liberales simus) concedere vellemus aliqua Concilii Basileensis decreta, utpote in Papam duriora; non in omni rigore observanda fuisse, facile tamen quisque videbit; Concordata illa non solum contra

D aliqua

g) Confer. §. XXII. & XXIII. h) Vid. §. XXIII. Germani etiam tempore Alberti Imperatoris abolitionem annatarum approbarunt, & alio quodam modo necessitati pontificis subveniendum esse decreverunt. Confer. act. Conc. Tom. IX. p. 1151.

aliqua Concilii decreta, sed etiam contra ipsum finem, quem Imperator & Principes, cum Papam ad indicendum Concilium compellerent, intendebant, impingere, is enim finis erat, ut abusus tollerentur, *totaque Ecclesia tam in capite quam in membris reformaretur i)* per illa vero Concordata veteres abusus *k)* non sublatis sed illi potius confirmati novique *l)* iisdem additi sunt.

§. XXXVI. Sic enim de novo, artic. tertio constitutum est, ut in conferendis beneficiis, quæ alternatim a Papa & Patronis conferri solent, Papa sibi reservet menses Januarii, Martii, Majum, Julium, Septembrem & Novembrem, Patroni vero reliquos menses *m)* id quod etiam injustitiæ notam incurrere videtur, hac enim ratione Papa quotannis 3. dies plus habet ac Patroni, de quo nulla ratio sufficiens; nisi Papæ ambitio & avaritia allegari potest.

§. XXXVII.

i) Hoc ipse Eugenius fateatur literis ad Conc. scriptis confer. acta Conc. T. VIII. p. 1172 *k)* Annata nimirum quem enim in finem tanta auri vis Papæ datur, nisi ut ille hoc modo Germaniam spoliaret, Nepotes vero suos (pecuniam illam strenue dilapidantes) daret, si etiam concedamus annatas primis temporibus legitimum usum; debellandis nimirum Turcis (quod tamen non factum) habuisse, eas tamen quasi ordinarium tributum in Concordatis illis a Papa exigi maximus abusus est, primo enim, Papæ pecuniam illam non impenderunt bello turcico. Secundo; nec omni tempore Christianis est bellum cum Turcis, cessante vero causa cessat effectus, Confer. Hordleder. tom. I. c. 1. n. 25. imo ex ipso usu annatarum in quem primo constituta leguntur patet, maximum abusum esse quod illæ Papæ exsolvantur, si enim pro bello Turcis inferendo constituta sunt tunc fisco Imperatoris, cui perpetuum est si inducias excipias cum turcis bellum, non vero Papæ, qui ne pedem quidem conera eos movet, solvenda sunt, ea quoque quæ artic. primo Concord. constituta sunt maximum abusum esse quisque facile videbit. *l)* vid. infra §. XXXVI. *m)* confer. §. XXXI.

§. XXXVII. Sed quicquid de eo sit, his Concordatis injuste vim legis tribui; ex eo patet. Quoniam a solo Imperatore Friderico (procul dubio ex metu ne Papa ipsi coronationem negaret) & Johanne Cardinali inficia & invita plurima parte Principum (quibus tamen invitis lex nulla obrudi potest) facta sunt, id vero exinde probare licet: Quoniam primo nemo plane Principum qui consenserit in Concordatis illis nominatur: Secundo quia nemo eorum iis subscripsit: Tertio quia non in comitiis Imperii sed apud Imperatorem solum facta sunt: Quarto ex literis Aenæ Sylvii patet; plurimos Germaniæ Principes; imprimis vero Electorem palatinum ad Rhenum & Marchionem Brandenburgensem; contra concordata illa conquestos esse, quorum alterum, Palatinum scilicet hoc modo placare conatur, quod filii Principum multo facilius per sedem apostolicam promovendi sint, quam si methodo consueta per Canonicos sive Capitula electiones fierent ⁿ⁾ multos insuper Principes contra Papæ molimina insurrexisse in eisdem Aenæ Epistolis ^{o)} videre licet.

§. XXXVIII. Quoniam autem nec Imperator nec Papa Monarchicam; vel ut dicunt, absolutam potestatem in Principes Imperii habet, ergo etiam sine eorundem consensu eosdem legibus constringere non potuerunt, unde etiam Concordata illa a Nicolao non per formam legis sub

D 2

certa

ⁿ⁾ Crantz. Saxon. LXI. c. 20. Ita de eo scribit. *Laus egregia Friderici; pacem Ecclesie reddidisse, sed aliquanto major si hoc adjecisset operi suo, ut auro provincie non emungantur, vel ut ipse pater Patrum ex auro (quod ex annatis corradis) Christianissimum curaretur, non suos nepotes glorificaret. Hac qualicumque oculo tum Rex ut per omnem aetatem reliqua Imperii detrimenta dissimulabat.*
^{o)} vid. Epist. CCCXXXIII. & seqq.

certa poena, sed tantum per modum constitutionis edita sunt, cum tamen si obligandi vim habere deberent; ad minimum pacti loco habenda essent, quod vero per modum constitutionis fuerint edita, indubium nobis argumentum est ipsum Nicolaum vim obligantem pacti in iis non agnovisse, quod vidit etiam Dietherus Archiepiscopus Moguntinus; & anno 1461, annatasolvere detrectavit, scribens ad ipsos Principes: *ut natio Germanica ab oneribus curiae Romanae contra decreta Conciliorum Constantiensis & Basileensis demum communium animorum consensu se exoneraret.* Neque morari quemquam possunt, quae teste Schiltero his Papa opposuit dum Decano & Capitulo Moguntino scribens de Diethero quarebatur, atque si is, *sedem Apostolicam humiliare & Imperialem exchere vellet, subjungens, quod vera etiam in Papam dicere, esset contra iuramentum Episcoporum, nos autem Diethero volenti dare Caesari quae sunt Caesaris, vitii nihil imputandum esse existimamus.*

§. XXXIX. Pacti etiam nomine Concordata illa venire, ideoque Germanos obstringere non posse, vel ex eo facile quisque videbit, quoniam uti supra ostendimus *p)* illa invita plurima Principum parte facta sunt, ad pactum vero legitimum; utriusque partis consensum requiri notum satis est, nec ulla eget probatione: Neque obstat, quod consentiente Imperatore facta sint; illum enim de rebus hisce maximi momenti, ad status Imperii pertinentes absque eorundem consensu pacisci nullatenus posse, usus & experientia confirmat.

§. XL. Quamvis autem concordata illa nationem Germanicam maxime gravarent eique molesta admodum essent,

p) Vid. §. XXXVIr.

essent, nihilominus tamen ad explendam Pontificum avaritiam & ambitionem nequaquam suffecerunt, sed illi semper plus ultra progressi, ea quæ ipsi in concordatis servare promiserant, sæpius violarunt: *Constat enim* (verba sunt Meyri, Moguntini Præfulis Cancellarii; ad Æneam Sylvium Cardinalem Senensem) *Electioes Cardinalium passim rejici, dignitates & beneficia cujusvis qualitatis, Cardinalibus reservari, & tu quidem ad tres provincias teutonici nominis sub ea formula reservationem impetrasti, quæ hætenus insolita & inaudita sunt, annatæ etiam sine ulla dilatione temporis exiguntur, plus etiam quam debetur extorqueri palam est, Ecclesiarum regimina non magis merenti sed plus offerenti committuntur, ad corradendas pecunias novæ indulgentiæ in dies conceduntur causæ quæ tractandæ terminandæque in partibus fuerant ad apostolicum tribunal in distincte trabuntur excogitantur mille modi quibus Romana Ecclesia aurum a nobis tanquam barbaris subtili extrahat ingenio q)* quæ certe omnia vel concordatis. A Nicolao factis, vel saltem decretis Concilii Basiliensis ab Eugenio nationi Germanicæ indultis, & a Nicolao in quantum ipsius concordatis non repugnant confirmatis r) è diametro contrariantur.

§. XLI. De veritate eorum quæ Meyrus querebatur, & reverentia quam pontificii sedi Romanæ exhibere solent; & ipsa Æneæ ad illum responsio nos dubitare non patitur, in illa enim maximam gravaminum partem fatei cogitur, esto ea vel extenuet, vel etiam Curiam Romanam excusare, imo aliqua ejus contra concordata mo-

D 3

limina

q) Vld. literæ Meyri in opp. Æneæ pag. 1035.

r) Confer. §. XXXI.

limina legitima pronunciare conetur : tandem ridiculo plane argumento Germanos pontifici omnia quæ postulat solvere debere probat. I. *Quia Christiana Religio per pontifices in Germania sit plantata* : II. *Quia imperium Romanum per papas in Germanos sit translatum*, posterius falsum esse jam supra probavimus s) prioris veritatem examinare jam nolumus, sed si ejusmodi fundamento tantæ exactiones faciendæ sint, quare priores Pontifices, annatas aliaque tributa non exegerunt, cum constet Bonifacium IX. id tributi genus vel invenisse, vel saltem ejus solutionem acrius urfisse. Papæ etiam gratitudinis ergo longe majora beneficia ab Imperatoribus Germanorum quam ab aliis populis impetrarunt, ii enim, ut ipsi pontifices fatentur ejectis longobardis, ipsis multas in Italia terras permiserunt, ideoque tanta pecuniz vis gratitudinis loco ipsis extorquenda non est. Argumenta quoque Sylvii quibus Pragmaticam Sanctionem (quam tum temporis, Germani cum Pontifice inire z) ipsiusque dominandi cupidini certas limites ponere volebant, rejicere contendit; levia satis sunt; dicit enim eandem duabus de causis respuendam esse, I. *quod ingratitude detestandam sapiat*, sed suum cuique tribuere quod per sanctionem pragmaticam factum fuisset, ingratitude sapere non videtur. II. *Quod sedi apostolicæ non tantum, sed etiam universæ religioni Christiane contraria sit*, nationem enim Germanicam per talem Sanctionem Ecclesiam Romanam matrem suam jugulaturam; hoc si verum est, quare igitur pontifices, Romanam Ecclesiam a Gallo quem tamen primogenitum Filium appellitant, hoc modo jugulari passi sunt, cum ille Sanctionem pragmaticam non solum

s) Confer, §. XI.

z) vid. platina in vita Pii. II.

lum fecerit, sed eandem etiam longo tempore contra pontifices defenderit: Si igitur Galli Romano Pontifici non per omnia obediunt nec ipsi tantum quantum ipse postulat tribuunt, tunc nec Germani, quoniam similibus similibus ratio est, ad id obstringi poterunt.

§. XLII. Cum igitur, Germani uti ex literis Meyri supra allegatis constat, de violatione Concordatorum maxime conquirerentur, Calixtus III. aliquot Epistolis in Germaniam missis, se vitiis in aula Romana subrepere solitis medelam facturum, partibus gravatis opem laturum, & Concordata observatarum *v*) quidem promisit, sed eadem denuo vel ab ipso vel ab ejus successoribus fracta & violata esse certum est, natio enim Germanica ab aula Romana variis exactionibus & injuriis ita premebatur ut, querelas contra gravamina nationis & infractions concordatorum indietia confluentina 1479. nomine totius Cleri, Moguntinensis, Coloniensis & Trevirensis Dioecesium proponere, easque Romam deferre cogereetur. E quibus patet omnia fere in Concordatis constituta, vel per eadem confirmata, a Pontificibus eorumve Ministris violata esse. *x*)

§. XLIII. Nec hic malorum finis, Pontifices enim, nec posteriori tempore concordata illa observasse, ex eo patet quoniam Germani temporibus Caroli V. de pontificum infractions conquesti sunt *y*) eademque Concordata a frequentibus Papis violata esse innuere videtur. Capitu-

v) Vid. lit. Anez Sylv. CCCXLV. aliaque. *x*) Ipsa querelae proluxae satis sunt & 26. articulis constant, ideoque hic inferi non possunt, videnda itaque sunt, ap. Leibn. Cod. sjur. gen. diplom. p. 439. *y*) in Comitibus Norimbergenibus vid. Hordleder von Ursachen des teutschen Kriegs. I. 1. c. 1.

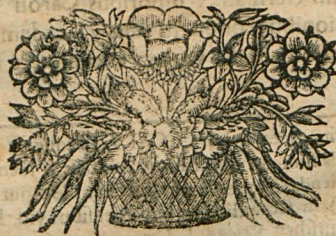
pitulatio Josephi Imperatoris, qua constituitur ut Rex Romanus curam adhibeat ne concordata illa in posterum a Papis violentur.

§. XLIV. Quoniam itaque ex dictis patet, Concordata nationis Germanicæ, a solo Papa & Imperatore absque consensu Principum facta *z*) ipsisque Pontificum & Conciliorum decretis *a*) contraria, nec vim legis nec pacti habere *b*) & denique ab ipsis Pontificibus sapius violata esse. *c*) Nationem Germanicam ad servanda Concordata illa non teneri; sed Sanctionem pragmaticam, sine ulla quidem injustitiæ suspicione, condendi, jus habere concludo.

Atque hæc pro exiguo ingenii mei modulo, rerumque gestarum peritæ, contra Concordata Nationis Germanicæ, & Pontificis in Germanos Tyrannidem, in medium proferre volui; Si quis harum rerum peritior, easdem ex solidioribus fundamentis probare, & veritati majorem lucem affundere velit, officium mihi præstabit longe gratissimum.

z) Vid. §. XXXVII. *a*) §. XXXIII. XXXIV. & XXXV.
b) §. XXXVIII & XXXIX. *c*) §. XL. & XLIII.

F I N I S.

Marburg, Dr. SS., 1731-35

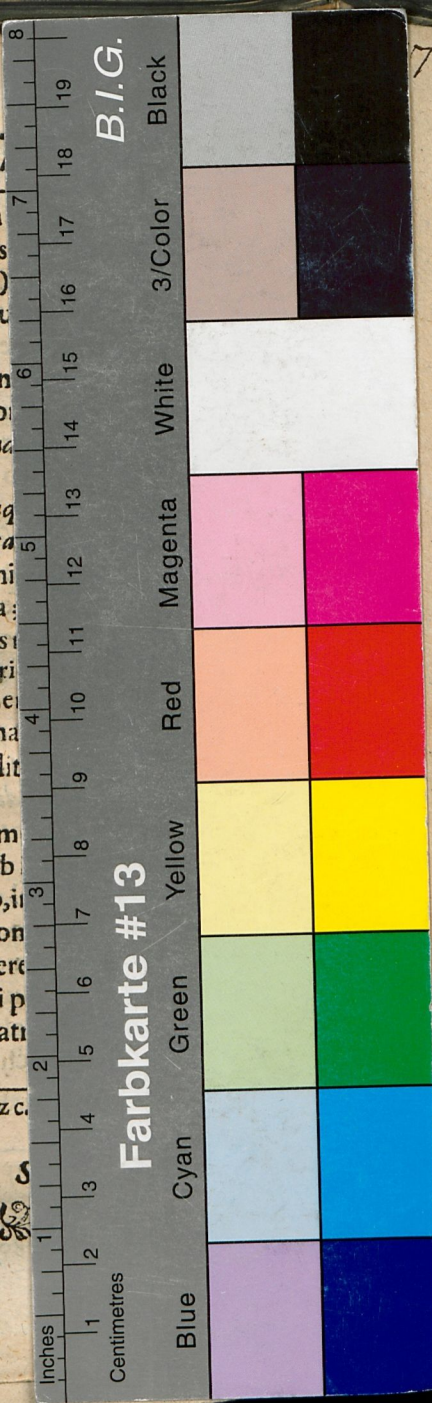
ULB Halle

005 359 929

3

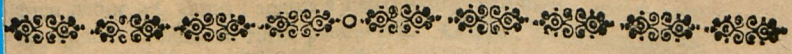
770.

Hg. 23
17345

DISSERTATIO HISTORICO - POLITICA,
DE
**CONCORDATIS NA-
TIONIS GERMANICÆ,**
QVAM
AVSPICIIS
SERENISSIMI PRINCIPIS AC DOMINI
DOMINI FRIDERICI
HASSIÆ LANDGRAVII, RELIQ.
ACADEMIÆ
RECTORIS MAGNIFICENTISSIMI,

PRÆSIDE
IOH. ADOLPH. HARTMANNO
HIST. ET ELOQ. PROFESSORE,
IN PHILOSOPHORVM AVDITORIO
PLACIDÆ DD. COMMILITONVM DISQVISIONI
AD DIEM XXV. SEPTEMBRIS MDCCXXXIV.
PROPONET

IOH. IVST. CHRISTOPH. KVCHENBECKER,
S. TH. & H. C. CARLSHAVIA - HASSVS,
AVCTOR & RESPONDENS,

MARBVRGI CATTORVM,
TYPIS PHILIPPI CASIMIRI MÜLLERI, ACAD. TYPOGR. ET BIBLIOP.